

enhver art, som er relevant for kontrollen af anvendelsen af gødning.

Til § 28

Bestemmelsen svarer til reglerne om adgang uden retskendelse i ministeriets øvrige lovgivning.

Det fastsættes at kontrolmyndigheden udover at have adgang til virksomheden også skal have adgang til virksomhedens materiale, der er af betydning for kontrol og administration af loven.

Adgangen til virksomheden forudsættes så vidt muligt at ske efter forudgående meddelelse til ejeren eller brugeren.

For at kunne udføre en effektiv kontrol med loven eller regler fastsat i medfør af denne må myndighederne have adgang til at gennemgå virksomhedens mark- og gødningsplan samt gødningsregnskab, herunder regnskaber, forretningsbøger m.v.

Til § 29

Ifølge bestemmelsen skal overtrædelse af loven kunne straffes med bøde. Strafferammen er således uændret i forhold til de eksisterende bestemmelser.

Bestemmelsen i stk. 2 indebærer imidlertid, at der i tilfælde af overgødskning skal udmåles en skærpet bøde. Hensigten er at opnå en forhøjelse i forhold til det gældende bødeniveau. Denne skærpelse skal markere overtrædelsernes strafværdighed og dermed understrege, at samfundet ser med betydelig alvor på overtrædelse af regler, som skal sikre vandmiljøet. Derudover er det hensigten, at der skal ske en omlægning af selve beregningsformen, således at bøden bliver proportional i forhold til overgødskningen udtrykt i kg. kvælstof. Ved større overskridelser af gødningsnormen øges forureningen, og der er derfor behov for en højere bødestørrelse. Det tilkommer domstolene konkret at fastsætte niveauet.

Domspraksis efter de hidtidige regler er ganske ny. Bødeniveauet blev første gang prøvet af landsretten i 1997 (UfR 1997.801V). Der var i sagen tilført markarealer, som udgjorde 28,3 ha, 935 kg kvælstof mere end tilladt. Bøden blev fastsat til 8.000 kr. Niveauet har siden kun været forelagt landsretten yderligere én gang. Ved Vestre Landsrets dom af 3. februar 1998 blev bøden fastsat til 14.000 kr., hvor overgødskningen udgjorde 2.451 kg kvælstof. Markarealet var på 72,6 ha. Byretspraksis er udviklet på baggrund af disse domme. Der er på nuværende tidspunkt afsagt over 80 domme.

Lovforslagets overordnede formål er at begrænse udvaskningen af kvælstof. Stigende kvælstoftilførsel

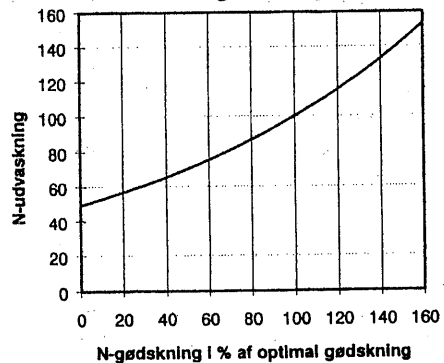
til markafgrøderne medfører en øget kvælstofudvaskning fra jordbunden. Dette skyldes, at planterne ikke er i stand til at opsamle hele den tilførte kvælstofmængde.

Kvælstofudvaskningen er en eksponentiel funktion af kvælstoftilførslen. Så længe planterne er i stand til at øge plantevæksten og proteinudbyttet ved øget kvælstoftilførsel, er kvælstofudvaskningen moderat. Der er imidlertid en øvre grænse for planteproduktionens størrelse. Ved tilførsel af kvælstofmængder, der ligger ud over, hvad planterne kan optage, øges den procentiske del af det mertilførte kvælstof, som udvaskes.

Dette betyder, at merudvaskningen vil være større ved overgødskning med en vis kvælstofmængde på et lille areal end ved overgødskning med samme kvælstofmængde på et større areal.

Danmarks JordbrugsForskning har beregnet udvaskningskurverne for forskellige afgrøder. Forløbet fremgår af nedenstående diagram.

N-udvaskning i procent af udvaskning ved optimal N-gødskning

Kilde: Simmelsgaard, S.E. & Djurhuus, J. 1998. An empirical model for estimating nitrate leaching as affected by crop type and long-term N fertilizer rate. *Soil Use and Management* (1998) 14, 37-43.

De fastsatte kvælstofnormer til afgrøderne har hidtil udgjort de gennemsnitlige økonomiske optimale kvælstofmængder. Efter forslaget vil disse normer blive reduceret med 10%, jf. bemærkningerne til § 6. Det medfører, at virksomheden vil opnå et større økonomisk udbytte ved at gøde over de nye normer. Overgødskningen vil altså i forhold til tidligere medføre en øget økonomisk fordel for virksomheden.

Fødevareministeriets beregninger viser, at værdien af det sidste kg kvælstof (N), der må tilføres inden for de fastsatte normer, gennemsnitligt øges fra 4-5 kr./kg